

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.205/2018/5. szám

A Szegedi Ítéltábla a Bihari Ügyvédi Iroda (ügyintéző ügyvéd: dr. Bihari Krisztina) által képviselt I. r., II. r., III. r. és IV. r. felpereseknek - a **(jogtanácsos neve)** jogtanácsos által képviselt alperes ellen tisztességtelen szerződési feltételek érvénytelenségének megállapítása iránt indított perében a Szegedi Törvényszék 2018. január 17. napján kelt 11.P.21.089/2017/21. számú ítélete ellen az alperes 23. sorszám alatt benyújtott fellebbezése alapján lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta a következő

í t é l e t e t:

Az elsőfokú bíróság ítéletét **helybenhagyja.**

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesek, mint egyetemleges jogosultak javára 15 napon belül 93 000 (kilencvenháromezer) Ft fellebbezési eljárási költséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az I-II. r. felperesek adósként, a III-IV. r. felperesek zálogkötelezettként 2007. április 3. napján közjegyzői okiratba foglaltan (5319/631/2007.) önálló zálogjoggal biztosított, türelmi idős, deviza alapú, szabad felhasználású kölcsönszerződést kötöttek az alperessel, mint hitelezővel és zálogjogosulttal. A kölcsönszerződés I.3.3.4. pontja a kezelési költségre vonatkozó rendelkezéseket tartalmazza, egyebek mellett rögzíti, hogy a kezelési költség mértéke tájékoztató jellegű, annak tényleges mértéke a folyósítás napján érvényes hirdetményben közölt kondíciók alapján kerül felszámításra. A szerződés I.3.3.5. pontja szerint a hitelező a kölcsön ügyleti kamatlábát az éves kamatperiódusok fordulónapján, a kezelési költség mértékét pedig az egyes ügyleti évek fordulónapján jogosult egyoldalúan megváltoztatni, amennyiben ez egybeesik a kamat periódusváltással. E szerződési feltétel rögzíti a kamat és a kezelési költség adós számára kedvezőtlen megváltoztatásának feltételeit (tőke- és pénzüpiaci kamatlábak emelkedése, a hitelező forrásköltségének növekedése).

A szerződés I.4.4.7. pontja a kölcsön törlesztésére vonatkozó feltételeket tartalmazza, nevezetesen, hogy az alperes a felperesek teljesítéseit a forint bankszámlán történő hiteltörlesztés fizetésének esedékességi napján, az ezen a napon érvényes és a vonatkozó devizanemre általa meghatározott hitelkonverziós eladási árfolyamán átszámítja a kölcsön nyilvántartási devizanemére, és a felperesek deviza törlesztéseinek nyilvántartására szolgáló számlán jóváírja, majd az esedékesség napján devizában törlesztésként számolja el.

A felperesek a kölcsönszerződésből eredő tartozásukat 24 993 561 Ft megfizetésével kiegyenlítették, így a szerződés 2009. június 6. napjával megszűnt.

A felperesek a 2013. augusztus 13. napján előterjesztett keresetükben a kölcsönszerződés ún. árfolyamrésre és az alperest megillető egyoldalú szerződésmódosítási jogra vonatkozó I.3.3.4., I.3.3.5. és I.3.3.4.7. pontjai tisztességtelenségének és ebből eredő érvénytelenségének a megállapítását kérték. Az elsőfokú bíróság az eljárást a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 tv.) 16. §-a alapján felfüggesztette.

Az alperes a felfüggesztés időtartama alatt a felperesekkel a 2014. évi XL. tv. (DH2 tv.) alapján nem számolt el arra hivatkozással, hogy a kölcsönszerződés 2009. július 26. napja előtt megszűnt. Az I. r. felperes ez ellen panasszal élt, amelyet az alperes elutasított, majd az I. r. felperes a Pénzügyi Békéltető Testülethez fordult, amely a H-PBT-H-1953/2015. számú határozatával kötelezte az alperest, hogy 15 naptári napon belül tegyen eleget a DH1 és DH2 tv-ben foglalt elszámolási kötelezettségének. A Szegedi Járásbíróság az alperes kérelmére indult 7.Pk.50.817/2015. számú eljárásában hozott 2. sorszámú végzésével a Pénzügyi Békéltető Testület hivatkozott határozatát megváltoztatta, és megállapította, hogy az alperesnek a 2014. évi XXXVIII. törvény (DH1 tv.) és a DH2 tv. alapján nem áll fenn elszámolási kötelezettsége a felperesekkel szemben. Határozatának indokolásában kifejtette, a DH2 tv. 6. § (1) bekezdése szerint ez a kötelezettség csak a még meg nem szűnt, vagy a 2009. július 26. napját követően megszűnt fogyasztói kölcsönszerződések esetében terheli a pénzintézetet. A 6. § (2) bekezdését - amely szerint a 2009. július 26. napján vagy azt megelőzően megszűnt szerződés tekintetében a pénzügyi intézményt akkor terheli elszámolási kötelezettség, ha tudomása van arról, hogy a követelés nem évült el - úgy értelmezte, ez a rendelkezés csak a pénzügyi intézmény követelésére vonatkozik, azaz e törvényhely alapján csak abban az esetben kötelezhető elszámolásra a pénzintézet, ha neki áll fenn követelése a fogyasztóval szemben. A perbeli kölcsönszerződés azonban előtörlesztés folytán 2009. június 6. napjával megszűnt, abból eredően a pénzintézetnek követelése nem volt, ezért a DH2 tv. 6. §-a alapján elszámolnia sem kellett. A Szegedi Törvényszék a 2.Pk.22.534/2015/2. számú végzésével a járásbíróság végzését helybenhagyta. Egyetértett az elsőfokú bíróság álláspontjával annyiban, hogy a pénzügyi intézményt egyfelől akkor terheli elszámolási kötelezettség, ha neki van a fogyasztóval szemben el nem évült követelése, vagy - a 6. § (4) bekezdése alapján - abban az esetben, ha vele szemben - általa nem vitatottan - a fogyasztónak áll fenn el nem évült követelése, vagy a követelés el nem évülésének tényét jogerős bírósági ítélet állapította meg. Kiemelte, az alperesnek nem volt a felperesekkel szemben a kölcsönszerződésből eredően el nem évült követelése, azt pedig vitatta, hogy a felpereseknek lenne vele szemben a DH2 törvényből eredő el nem évült követelése, így az alperest a felperesekkel szemben elszámolási kötelezettség nem terhelte.

A felperesek a felfüggesztett eljárás folytatásának elrendelését követően keresetüket annyiban módosították, hogy a fenti szerződési feltételek érvénytelenségének jogkövetkezményeként az e feltételek alapján általuk teljesített 2 940 262 Ft visszafizetésére kérték kötelezni az alperest.

Az alperes érdemi ellenkérelme a kereset elutasítására irányult. Nem vitatta, hogy a szerződés felperesek által megjelölt feltételei tisztességtelenek, és ez okból semmisek, és azt is elismerte, hogy e tisztességtelen feltételek alapján a felperesek a keresetükben követelt összeget fizették meg a számára. Álláspontja szerint azonban a DH2 tv. 6. §-a alapján nem volt köteles a felperesekkel elszámolni, e tekintetben jogerős bírósági határozat áll rendelkezésre.

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg a felperesek mint egyetemleges jogosultak részére 15 napon belül 2 940 262 Ft-ot, és 182 935 Ft perköltséget.

Kötelezte továbbá az alperest az állam javára 94 808 Ft eljárási illeték megfizetésére. Határozatának indokolása szerint a felperesek módosított keresetében megjelölt szerződési feltételek a a DH1 tv. 3. és 4. §-a értelmében semmisesk, és bár az alperest a DH2 tv. szerinti elszámolási kötelezettség nem terhelte, a tisztességtelenül felszámított összegeket köteles visszafizetni a felpereseknek. Az alperes által a bíróság felhívására elkészített, a DH2 tv. és az MNB rendeletek szerinti elszámolási módot alkalmasnak ítélte a perben felmerülő érvénytelenség jogkövetkezményének alkalmazásaként a felek közötti elszámolás elvégzésére. Az alperes számításai alapján az árfolyamrés alkalmazásából, illetve az egyoldalú szerződésmódosítás eredményeként a felpereseknek 2 940 262 Ft többletfizetési kötelezettsége keletkezett, amelyet utóbb a felperesek elfogadtak, ezért az alperest ennek megfizetésére kötelezte.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az alperes terjesztett elő fellebbezést, amelyben annak megváltoztatásával a kereset elutasítását kérte. Fellebbezési érvelése szerint a perbeli szerződés a DH1 tv. hatálya alá tartozik, az érvénytelenség jogkövetkezménye pedig a DH2 tv. szabályai alapján vonható le, amelyek alapján csak a 2009. június 26. napját követően megszűnt szerződések esetében terhelte elszámolási kötelezettség. A perbeli szerződés azonban 2009. június 6. napján megszűnt, így a felperesek a DH1 törvény alapján semmisnek minősülő szerződési feltételek alapján teljesített összegeket nem követelhetik vissza.

A felperesek fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A fellebbezés **alaptalan.**

Az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, abból a jogszabályi rendelkezésekkel összhangban álló következtetéseket vont le, ezért ítéletét az ítéltábla a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján helybenhagyta, az alábbiak kiemelése mellett.

Nem volt vitatott az eljárás során, hogy a peres felek között létrejött szerződés fogyasztói szerződés, amely a 2014. évi XXXVIII. tv. (továbbiakban: DH1 tv.) hatálya alá tartozik. Az alperes azt is elismerte, hogy tisztességtelenek, és ebből következően érvénytelenek a szerződés keresetben megjelölt, az árfolyamrésre és az egyoldalú szerződésmódosítási jogára vonatkozó kikötései. Az érvénytelen feltételek alapján a felperesek által megfizetett összeget maga számította ki, a felperesek ennek alapján határozták meg a követelésüket. Az alperesnek az a védekezése, miszerint a DH2 tv. alapján nem terheli elszámolási kötelezettség, a bíróság perenkívüli eljárásban hozott - a tényállásban megjelölt - jogerős határozatában foglaltakra figyelemmel nem vitatható. Lényeges azonban, hogy a bíróság - a határozat indokolása szerint - azért találta alaptalannak a felperesek elszámolási igényét, mert a DH2 tv. 6. § (2) bekezdését úgy értelmezte, hogy az csak arra az esetre vonatkozik, ha a pénzügyi intézménynek van követelése a fogyasztóval szemben, és arra az állaspontra helyezkedett, hogy a DH2 tv.-nek nincs olyan rendelkezése, amely alapján a pénzügyi intézmény akkor is köteles lenne elszámolni a 2009. július 26. napján vagy azt megelőzően megszűnt szerződés alapján, ha a fogyasztónak van vele szemben olyan követelése, amelynek el nem évülését a pénzügyi intézmény nem ismeri el, vagy jogerős ítélet nem állapította meg. Ugyanakkor a perenkívüli eljárásban maga az alperes hivatkozott rá, és a jogerős határozat is hangsúlyozta, hogy külön peres eljárásban a bíróság dönthet abban a kérdésben, megalapozott-e a felpereseknek a DH2 törvényben foglaltaktól eltérő jogalapon előterjesztett, az egyes szerződési

feltételek tisztességtelenségére alapított igénye. Erre figyelemmel a perbeli jogvita elbírálása során a bíróságnak azt kellett vizsgálnia, a DH2 törvény 6. §-ának speciális szabályaitól eltekintve a polgári jog általános szabályai alapján megalapozott-e a felperesek igénye.

Az alperes által sem vitatott tény, hogy a jelen per tárgyát képező általános szerződési feltételek a DH1 törvény 3. § (1) bekezdése és 4. § (1) és (2) bekezdése értelmében semmisek. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (1959-es Ptk.) 239. § (2) bekezdése szerint a fogyasztói szerződés részbeni érvénytelenség esetén csak akkor dől meg, ha a szerződés az érvénytelen rész nélkül nem teljesíthető. Ezzel összhangban állapította meg a 6/2013 Polgári jogegységi határozat 5. pontja, hogy ha a bíróság a fogyasztói szerződés valamely rendelkezését érvénytelennek találja, a szerződés azonban az érvénytelen rész nélkül is teljesíthető, az érvénytelennek minősített kikötés nem vált ki joghatást; a szerződés azonban egyebekben változatlan feltételekkel köti a feleket. Ilyen esetben az érvénytelen rendelkezéseket „nem írotnak” kell tekinteni, azaz olyanoknak, mintha nem váltak volna a szerződés részévé, és azok figyelmen kívül hagyásával kell a felek közötti ismételt elszámolást elvégezni. Ennek során meg kell határozni a fogyasztó által ténylegesen fizetett összeget és azt, amit az érvénytelen kikötések figyelmen kívül hagyásával kellett volna fizetnie, vagy a fogyasztó által a semmis szerződési feltétel alapján ténylegesen teljesített összeget kell meghatározni, és azt számára visszafizetni, illetve a még fennálló tartozására elszámolni. A perbeli esetben az alperes 2 940 202 Ft-ban határozta meg a perbeli tisztességtelen feltételek alapján általa felszámított, és a felperesek által ténylegesen kifizetett összeget, amely számítást a felperesek elfogadtak. Ezzel az összeggel az alperes lényegében jogalap nélkül gazdagodott, így köteles azt a felpereseknek visszafizetni az 1959-es Ptk. 361. § (1) bekezdése alapján (1/2010 PK vélemény 8. pont indokolása).

Az alperes fellebbezése nem vezetett sikerre, ezért a Pp. 78. § (1) bekezdése alapján köteles egyrészt az általa lerótt fellebbezési eljárási illeték, másrészt a felperesek jogi képviselőjével kapcsolatban felmerült másodfokú perköltség viselésére, amelynek összegét az ítélet tábla a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (5) bekezdése és 4/A. §-a alapján állapította meg.

Szeged, 2018. június 20.

Dr. Szeghő Katalin sk.
a tanács elnöke

Dr. Lengyel Nóra sk.
előadó bíró

Dr. Both Ödön sk.
c. táblabíró